



**Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto**

OPAS PIENEN YLEISÖTAPAHTU- MAN PELASTUSSUUNNITELMAN LAADINTAAN

JOHDANTO

Tämän oppaan tarkoituksena on kohta kohdalta opastaa pienen yleisötapahtuman pelastussuunnitelman laadinnassa. Oppaan lisäksi on laadittu pienen yleisötapahtuman pelastussuunnitelman mallipohja, johon asiat kirjataan.

Pelastussuunnitelman mallipohja (myöhemmin mallipohja) on tarkoitettu pienille yleisötapahtumille. Suuriin ja luonteeltaan poikkeaviin yleisötapahtumiin vaaditaan laajempi pelastussuunnitelma. Alueen pelastusviranomaiselta voi tiedustella pohjan soveltuvuutta kunkin tapahtuman tarpeisiin.

Tämän oppaan ja mallipohjan toteutuksesta on vastannut Helsingin pelastuslaitoksen, Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen muodostama yhteistyöryhmä.

SÄÄDÖSPERUSTA

Pelastuslaki 379/2011 16 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski, tilaisuuden järjestäjän on laadittava pelastussuunnitelma.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmassa on selvitettävä ja arvioitava tilaisuuden vaarat ja riskit. Niiden perusteella määritellään tilaisuuden turvallisuusjärjestelyt sekä tilaisuuden toteuttamisesta vastaavalle henkilöstölle ja tilaisuuteen osallistuvalla yleisöllä annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuus- ja vaaratilanteessa toimimiseksi.

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on toimitettava viimeistään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden alkamista tiedoksi alueen pelastusviranomaiselle. Alueen pelastusviranomaisen voi erityisestä syystä hyväksyä, että yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma toimitetaan sille tiedoksi edellä mainitun määräajan jälkeen. Jos 2 momentissa tarkoitettu selvitys ja arvio tilaisuuden vaaroista ja riskeistä tai niiden perusteella määritellyt turvallisuusjärjestelyt ja ohjeet ovat alueen pelastusviranomaisen arvion mukaan puutteelliset, alueen pelastusviranomaisen voi palauttaa suunnitelman täydennettäväksi. Alueen pelastusviranomaisen tulee myös tarvittaessa suorittaa kohteessa 80 §:n mukainen palotarkastus ja ryhtyä 81 ja 82 §:n mukaisiin toimenpiteisiin.

Alueen pelastusviranomaisen tulee tarvittaessa ilmoittaa sille toimitetusta suunnitelmasta poliisille ja ensihoidosta vastaavalle terveystieteelliselle. Räjähde- tai räjähdysvaarallisten kemikaalien käytöstä erikoistehosteena tulee ilmoittaa etukäteen alueen pelastusviranomaiselle siten kuin asiasta säädetään vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 81 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä yleisötilaisuuksista ja tapahtumista, joihin on laadittava yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma. Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelman sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011 3 §

Yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma

Pelastuslain 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma on laadittava yleisötilaisuuteen tai tapahtumaan, jossa:

1. arvioidaan olevan läsnä samanaikaisesti vähintään 200 henkilöä;
2. käytetään avotulta, iletulitteita tai muita pyroteknisiä tuotteita taikka erikoistehosteina palo- ja räjähdysvaarallisia kemikaaleja;
3. tapahtumapaikan poistumisjärjestelyt poikkeavat tavanomaisesta; tai
4. tapahtuman luonne aiheuttaa erityistä vaaraa ihmisille.

Jos samaa yleisötilaisuutta tai tapahtumaa varten tulee muun lain kuin pelastuslain taikka toimivaltaisen viranomaisen antaman määräyksen nojalla laatia turvallisuus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, erillistä yleisötilaisuuden pelastussuunnitelmaa ei tarvitse laatia, vaan pelastuslain 16 §:n 2 momentissa säädetyt suunnitelman sisältöä koskevat seikat voidaan koota mainittuun muuhun suunnitelmaan. Tästä on mainittava suunnitelmassa.

1. SUUNNITELMAN TARKOITUS

Mallipohjaan on kirjattu esimerkkitekstiä suunnitelman tarkoituksesta. Muokkaa teksti kyseiseen tapahtumaan soveltuvaksi.

Tapahtuman yleistiedot

Mallipohjan tähän kohtaan kirjataan tarkat tiedot tapahtumasta.

Tapahtuman nimi: <i>tapahtuman koko nimi/nimet</i>	
Tapahtuman ajankohta: <i>päivämäärä ja kellonajat</i>	
Tapahtumapaikka: <i>nimi, osoite ja kunta</i>	
Tapahtuman järjestäjä: <i>vastuullisen järjestäjän nimi, y-tunnus, järjestäjän yhteystiedot</i>	
Tapahtuman järjestäjän yhteyshenkilö: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuudesta vastaava: <i>nimi ja yhteystiedot</i>	
Tapahtuman turvallisuushenkilöstö: <i>järjestyksenvälvojen ja muun turvallisuushenkilöstön määrä, sijoittelu ja tehtävät</i>	
Kohderyhmä/asiakaskunta: <i>aikuisia, lapsia, vanhuksia, liikuntarajoitteisia, jne.</i>	
Tapahtuman kuvaus: <i>tarkka kuvaus tapahtumasta ja sen kulusta, ohjelmasta jne.</i>	
Arvio henkilömäärästä: <i>arvio samanaikaisesti läsnä olevien henkilöiden määrästä (asiakkaat + henkilökunta)</i>	
Tapahtuman erityispiirteet: <i>tapahtuman mahdolliset erityispiirteet kuten nestekaasut, palavat nesteet, avotuli, pyrotekniikka, ilotulitteet, tuliesitys, extremelajit, tilapäinen majoittuminen tai telttailu jne.</i>	
Tapahtumapaikan erityispiirteet: <i>tapahtumapaikan erityispiirteet kuten kallio, kiipeämismahdollisuus, vesi, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, pimeys, tapahtuma maastossa, huonot</i>	

2. TAPAHTUMAN VAAROJEN JA RISKIEN SELVITYS JA ARVIOINTI SEKÄ TAPAHTUMAN TURVALLISUUSJÄRJESTELYT JA OHJEET

Mallipohjan tässä kohdassa selvitetään ja arvioidaan tapahtuman liittyvät vaarat ja riskit. Jokaista havaittua riskiä ja vaaraa varten suunnitellaan ennaltaehkäisevät järjestelyt, varautumisjärjestelyt sekä toiminta riskin toteutuessa.

Vaarojen ja riskien arviointi on koko suunnitelman perusta, siksi se on syytä tehdä huolellisesti. Suurin osa suunnitelmasta muodostuu havaittujen vaarojen ja riskien perusteella. Havaittujen vaarojen ja riskien perusteella suunnitellaan kullekin havaitulle riskille ja vaaralle ennaltaehkäisevät järjestelyt ja varautumisjärjestelyt sekä laaditaan tarvittavat ohjeet.

Vaarojen ja riskien selvitys ja arviointi

Vaarojen ja riskien selvitys sekä arvioinnin vaiheet:

1. arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut
2. vaarojen ja riskien selvittäminen
3. vaarojen ja riskien kirjaaminen
4. syiden ja seurausten kirjaaminen.

1. Arviointiryhmän kokoaminen ja valmistelut
Vaarojen ja riskien arviointi kannattaa tehdä ryhmässä, jossa on mukana tapahtuman järjestäjän edustaja, turvallisuusorganisaation edustaja sekä mahdollisuuksien mukaan muita tapahtuman toteuttamisesta vastaavia henkilöitä.
2. Vaarojen ja riskien selvittäminen
Arviointiryhmä kartoittaa vaaroja ja riskejä. Tarkoituksena on, että jokainen arviointiryhmän jäsen saa tuoda esiin mahdollisimman monta riskiä. Keskustelun apuna voidaan käyttää mallipohjassa annettuja esimerkkivaaroja ja -riskejä, omaa kokemusta, tietoa tapahtumissa sattuneista onnettomuuksista, kirjallisuutta ja niin edelleen. Vaarojen ja riskien selvittämisessä on syytä huomioida tapahtumapaikka ja/tai -tila, asiakas-kunta sekä tapahtuman mahdolliset erityispiirteet. Mikäli tapahtuma-alueesta ja/tai -tilasta on saatavilla pohjakuva jo tässä vaiheessa, voidaan tätä hyödyntää riskien ja vaarojen selvittämistyössä. Pohjakuvan avulla voidaan kohta kohdalta pohtia minkälaisia vaaroja ja riskejä kuhunkin toimintoon liittyy.
3. Vaarojen ja riskien kirjaaminen
Riskit ja vaarat kirjataan mallipohjan kohtaan 2. Kullekin riskille ja vaaralle laaditaan oma taulukkonsa.
4. Syiden ja seurausten kirjaaminen
Kun tapahtuman riskit ja vaarat on selvitetty, voidaan paneutua syihin ja seurauksiin. Asiaa voidaan käydä ryhmässä läpi vapaasti siten, että kun tuodaan esiin vaara tai riski, jokainen voi tuoda esiin syitä tai seurauksia. Tärkeää on erityisesti pohtia, mistä ky-

seinen vaara tai riski voi juuri kyseisessä tapahtumassa aiheutua (=syyt), ja mitä toteutuneesta vaarasta tai riskistä voi seurata (=seuraukset). Syyt ja seuraukset kirjataan pelastussuunnitelman mallipohjan kohtaan 2 kunkin vaaran tai riskin omaan taulukoon.

Pelastussuunnitelman mallipohjaan on koottu esimerkkejä vaaroista ja riskeistä. Tee tarvittaessa mallipohjaan lisää taulukoita, mikäli tapahtumaan liittyy muitakin vaaroja tai riskejä kuin mallipohjassa esitetyt. Mikäli jokin mallipohjassa oleva vaara tai riski ei ole tapahtumassa mahdollinen, poistetaan kyseisen vaaran tai riskin taulukko suunnitelmasta kokonaan. Mallipohjaan on myös koottu esimerkkejä vaarojen ja riskien syistä ja seurauksista kunkin vaaran tai riskin osalta. Mikäli jokin mallipohjassa oleva syy tai seuraus ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta.

Ennaltaehkäisevien järjestelyiden ja varautumisjärjestelyiden suunnitteleminen

Kun tapahtuman vaarat ja riskit on selvitetty sekä arvioitu suunnitellaan kullekin vaaralle ja riskille ennaltaehkäisevät järjestelyt sekä varautumisjärjestelyt.

Perustana näille järjestelyille ovat lainsäädännössä, rakentamismääräyksissä ja ohjeissa olevat vaatimukset sekä ennen kaikkea vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmät. Tarkoituksena on tuoda esiin yleiskatsaus tapahtuman turvallisuusjärjestelyistä ja siitä, miten kuhunkin todettuun vaaraan tai riskiin voidaan tehokkaasti puuttua.

Jokaisen vaaran tai riskin järjestelyiden kuvaus kattaa seuraavat vaiheet:

1. Onnettomuuksien ennaltaehkäisy: millä järjestelyillä vähennetään onnettomuuden tapahtumisen todennäköisyyttä.
2. Varautuminen: mitä järjestelyjä on olemassa ja ylläpidetään siltä varalta, että onnettomuus tapahtuu ja että vahingot pysyvät minimissä

Kunkin vaaraan tai riskin ennaltaehkäisevät järjestelyt sekä varautumisjärjestelyt kirjataan mallipohjaan kunkin vaaran tai riskin omaan taulukkaan joko kohtaan "Ennaltaehkäisevät järjestelyt" tai "Varautuminen".

Mallipohjaan on koottu esimerkkejä ennaltaehkäisevistä järjestelyistä ja varautumisjärjestelyistä kunkin vaaran tai riskin osalta. Mikäli jokin mallipohjassa oleva järjestely ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta.

Kaikkein tärkeintä on, että sovittuihin toimenpiteisiin todella sitoudutaan!

Ohjeet henkilökunnalle

Kunkin vaara- tai riskitaulukon jälkeen mallipohjassa on paikka henkilökunnan ohjeille. Tapahtuman toimeenpanoon osallistuvalla henkilökunnalla laaditaan ohjeet kunkin vaaran tai riskin osalta niin ennaltaehkäisyyn kuin toimintaan vaaran tai riskin toteutuessa.

Pelastussuunnitelman mallipohjaan on koottu esimerkkejä niin ennaltaehkäisevistä ohjeista kuin toimintaohjeistakin. Mikäli jokin ohje tai ohjeen kohta ei ole olennainen tapahtuman kannalta, tulee se poistaa suunnitelmasta.

3. YKSITYISKOHTAISET TURVALLISUUSJÄRJESTELYT

Mallipohjan tässä kohdassa kuvataan tarkemmin turvallisuusjärjestelyitä. Kunkin kohdan osalta kirjataan mallipohjaan pyydytyt asiat. Mikäli jokin kohta ei ole olennainen tapahtuman kannalta, poistetaan se suunnitelmasta kokonaan (esimerkiksi, jos tapahtumassa ei käytetä nestekaasua, poistetaan kyseinen kohta suunnitelmasta.)

Alkusammutuskalusto

Alkusammutuskalustolla tarkoitetaan käsisammuttimia, sammutuspeitettä, pikapalopostia ja sankoruiskua. Käsisammuttimet ovat enintään 20 kg painoisia sammuttimia. Sammutteena käsisammuttimissa käytetään esimerkiksi jauhetta, vesipohjaista nestettä, hiilidioksidia ja vaahtoa.

Tapahtumanjärjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumapaikalle riittävä määrä tarkoitukseen soveltuvaa alkusammutuskalustoa. Alkusammutuskaluston tulee olla oikein sijoiteltua sekä esteettömästi saatavilla ja sen sijainti on opastettava.

Alkusammutuskaluston osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- Yleisötapahtumissa käytetään vähintään
 - 6 kg jauhesammuttimia, jotka ovat teholuokaltaan vähintään 27 A 144 BC
 - 6 l nestesammuttimia, joiden teholuokka on vähintään 13 A 144 BC
 - 5 kg hiilidioksidisammuttimia sähkölaitteiden yhteydessä.
- Konserteissa alkusammutuskalustoa tulee sijoittaa lavan sekä mikseripöydän yhteyteen.
- Kiinteistöissä ja väliaikaisissa rakennelmissa alkusammuttimia on vähintään 1 kpl/300 m².
- Nestekaasun käyttöpaikan yhteyteen on sijoitettava vähintään yksi sammutin sekä sammutuspeite.
- Pyrosesityksissä ja tuliesityksissä tulee olla 24 kg/l sammutusainetta.
- Kuivissa tasalämpöisissä tiloissa käytettävät sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään kahden vuoden väliajoin.
- Kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle alttiina olevat sammuttimet on tarkastettava valtuutetun tarkastusliikkeen toimesta vähintään vuoden väliajoin.
- Alkusammutuskalusto on merkittävä asianmukaisesti.

Mallipohjassa olevaan taulukkoon tulee kirjata alkusammutuskaluston kappalemäärät alkusammutuskaluston tyypeittäin eroteltuina.

Laatu	Määrä (kpl)
Jauhesammutin (6 kg)	
Hiilidioksidisammutin (CO ₂ , 5 kg)	
Vahto/nestesammutin (5 l)	
Pikapaloposti	
Sammutuspeite	
Muu, mikä? _____	

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään alkusammutuskaluston sijainnit.

Automaattinen paloilmoitin

Osa kokoontumistiloista on varustettu automaattisella paloilmoittimella, joka reagoi savuun sekä lämpöön ja ilmoittaa niistä hätäkeskukseen. Mikäli yleisötapahtumassa käytetään tuotteita tai tapahtumassa on muita toimintoja, joista aiheutuu savua, on tapahtuman järjestäjän oltava yhteydessä kiinteistön omistajaan tai haltijaan ja selvitettävä automaattiseen paloilmoittimeen liittyvät käytännön järjestelyt.

Paloilmoittimen irtikytkentäjärjestelyistä tulee sopia kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa. Irtikytkennän saa tehdä ainoastaan paloilmoitinlaitteen nimetty hoitaja. Irtikytkennän ajaksi alueelle on järjestettävä palovartiointi. Tähän tehtävään tulee nimetä palovartija, jonka tehtävä on irtikytkettyjen tilojen valvominen. Palovartijalla ei saa olla muita samanaikaisia tehtäviä hoidettavanaan. Poikkeuksena tästä ovat vapaaehtoiset paloilmoitinlaitteistot, jolloin palovartiointijärjestelyt määrittää kiinteistön omistaja tai haltija.

Mallipohjaan tulee kirjata automaattisen paloilmoittimen osalta seuraavat asiat:

Tapahtumatilassa on automaattinen paloilmoitin

Kyllä Ei

Paloilmoittimen keskuskojeen sijainti

Paloilmoittimen hoitajan/huoltoyhtiön yhteystiedot

Paloilmoittimelle tehdään irtikytkentöjä tapahtuman ajaksi

Kyllä Ei

Miksi paloilmoittimen irtikytkentöjä tehdään (esim. savukone, pyrotekniikka, tuliesitys)

Miten palovartiointi irtikytkennän ajaksi on järjestetty

Mikäli tapahtumatilassa ei ole automaattista paloilmoitinta tai kyseessä on ulkotapahtuma, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Ensiapu

Ensiapuvalmiuden tarkoituksena on antaa ensiapua loukkaantuneille ja sairastuneille tapahtumapaikalla. Ensiapuvalmiuden tehtävänä on myös varmistaa hätäilmoituksen teko hätäkeskukseen sekä viranomaisyksiköiden opastus onnettomuuspaikalle. Monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa ensiapuvalmius tukee alkuun tapahtuman turvallisuusorganisaatiota ja myöhemmin viranomaisia. Ensiapuvalmius on tärkeä osa tapahtuman turvallisuusjärjestelyitä.

Tapahtumanjärjestäjällä on velvollisuus varata tapahtumaan sen luonteesta riippuen riittävä ensiapuvalmius. Yksiselitteistä tapahtuman ensiapuhenkilöstön määrää ei ole olemassa, joten ensiapuhenkilöstön määrä tulee suhteuttaa tapahtuman henkilömäärään, riskeihin sekä alueen kokoon. Ensiapuhenkilöstön määrässä ja koulutuksessa tulee erityisesti ottaa huomioon tapahtumaan mahdollisesti liittyvät erityisriskit, kuten sääolosuhteet, ext-remelajit, autourheilu, vaikeat maasto-olosuhteet, iso liikenneväylä, syrjäinen sijainti, saari, vesistö jne. Myös ensiapuvarusteet tulee laadultaan ja määrältään suhteuttaa tapahtuman

luonteeseen. Lääkkeet eivät pääsääntöisesti kuulu ensiapuvalmiuteen. Pelastussuunnitelmasta tai ensiapusuunnitelmasta tulee käydä ilmi kuka vastaa ja/tai johtaa ensiapuvalmiutta ja miten ensiavun antamiseen on varauduttu. Ensiapusuunnitelman tarkempi sisältö on määritelty Ensiapusuunnitelma-lomakkeessa.

Alla esitetyt ensiapuvalmiuden minimivaatimukset on jaoteltu tapahtuman koon mukaan. Minimivaatimusten riittävyys arvioidaan alueen pelastusviranomaisen sekä alueen ensihoidon vastuulääkärin toimesta tapauskohtaisesti tapahtuman luonteen mukaan.

200–2 000 henkilön tapahtumissa tulee olla nimetty ensiapuvastaava, joka on suorittanut vähintään EA 1 -kurssin tai vastaavan. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot. 200–2 000 henkilön tapahtumiin ei tarvitse laatia erillistä ensiapusuunnitelmaa vaan ensiapuvalmius kuvataan tapahtuman pelastussuunnitelmassa.

2 000–10 000 henkilön tapahtumissa tulee olla nimetty ensiapujohtaja, joka on suorittanut vähintään EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat. Ensiapujohtajalla tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot ja heillä tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. 2 000–10 000 henkilön tapahtuman ensiavun järjestämisestä tulee tehdä kirjallinen ensiapusuunnitelma, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Yli 10 000 henkilön tapahtumissa ensiapuorganisaatiolla tulee olla nimetty ensiapujohtaja, joka on suorittanut vähintään EA 1, 2 ja 3 kurssit tai vastaavat TAI vaihtoehtoisesti on suorittanut vähintään EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat sekä soveltuvan terveydenhuollon tai pelastustoimen koulutuksen. Ensiapuorganisaation johtajalla tulee olla suurten tapahtumien ensiaputoiminnan johtamisesta kokemusta. Muun ensiapuhenkilöstön tulee omata riittävät ensiaputaidot (pääsääntöisesti EA 1 ja 2 kurssit tai vastaavat) ja heillä tulee olla kokemusta ensiaputoiminnasta tapahtumissa. Yli 10 000 henkilön tapahtumissa ensiavun järjestämisestä kokonaisuudessaan tulee neuvotella alueen pelastusviranomaisen, ja tarvittaessa heidän kautta alueen ensihoidon vastuulääkärin, kanssa, jotta yhteistyö tapahtuman ensiapuorganisaation, pelastustoimen ja ensihoidon välillä olisi saumatonta. Yli 10 000 henkilön tapahtumien ensiavun järjestämisestä tulee tehdä kirjallinen ensiapusuunnitelma, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa. Lisäksi tapahtuman jälkeen ensiapuorganisaation johtajan on toimitettava lyhyt kirjallinen toimintaraportti ensihoidon vastuulääkärille erillisen ohjeen mukaan.

Yli 2 000 henkilön tapahtumien osalta ensiapusuunnitelma laaditaan Ensiapusuunnitelma-lomakkeelle.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään ensiapupisteen sijainti.

Henkilömäärä

Kokoontumistilan maksimihenkilömäärä on määritetty rakennusluvassa. Maksimihenkilömäärään vaikuttavat rakennuksen paloluokka, pinta-ala ja uloskäytävien leveys. Ulkotapahtumissa maksimihenkilömäärä lasketaan pääsääntöisesti siten, että henkilöä kohden varataan 1 m² vapaata pinta-alaa. Vapaaseen pinta-alaan ei lasketa esiintymislava tms. tilaa eikä vaatesäilytys-, wc- tai varastotiloja. Käytettävissä oleva uloskäytävien leveys voi rajoittaa maksimihenkilömäärää.

Tapahtumatilan rakennusluvan mukaista maksimihenkilömäärää tai ulkotapahtuman laskennallista maksimihenkilömäärää ei saa ylittää. Henkilömäärää on valvottava koko tapahtuman ajan laskemalla sisään ja ulos menijöiden määrä sekä tarkkailemalla tapahtuma-alueen sisällä tapahtuvaa liikehdintää. Mikäli tapahtuma-alueen maksimihenkilömäärä on täynnä, on alueelle pääsy estettävä.

Mallipohjaan tulee kirjata henkilömäärän osalta seuraavat asiat:

Arvio samanaikaisesti läsnä olevan yleisön maksimimäärästä _____ henkilöä

Arvio samanaikaisesti läsnä olevan henkilökunnan määrästä _____ henkilöä

Tapahtumatilan rakennusluvan mukainen maksimihenkilömäärä

Tilan nimi: _____
_____ henkilöä

Tilan nimi: _____
_____ henkilöä

Ulkotapahtuman laskennallinen maksimihenkilömäärä _____ henkilöä

Nestekaasu

Kokoontumistiloissa ja muissa niihin verrattavissa tiloissa sekä yleisötilaisuuksissa saa säilyttää ainoastaan sillä hetkellä käyttöön tarvittavan määrän nestekaasua. Nestekaasun säilytysmäärät on pidettävä mahdollisimman pieninä. Erityisesti suurissa ulkoilmatapahtumissa ruoan valmistukseen tulisi mahdollisuuksien mukaan käyttää jotain muuta energia-lähdettä, kuten sähköä, jotta nestekaasun määrä alueella ei nouse kohtuuttomaksi.

Tapahtuman järjestäjän tulee kartoittaa tapahtumassa käytettävän nestekaasun kokonais-tarve ja neuvotella siitä pelastusviranomaisen kanssa hyvissä ajoin ennen tapahtumaa. Tapahtuman järjestäjän tulee esittää tapahtuman pelastussuunnitelmassa nestekaasun määrä ja perustelut tarpeelle. Lisäksi pelastussuunnitelmassa esitetään nestekaasusta aiheutuvat riskit, turvallisuusjärjestelyt ja niiden perusteella annettavat ohjeet ennaltaeh-käisyyn sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Nestekaasun käyttö yleisötapahtumassa on tilapäistä vaarallisen kemikaalin vähäistä teol-lista käsittelyä ja/tai varastointia. Tilapäisellä käsittelyllä tai varastoinnilla tarkoitetaan enin-tään kuusi kuukautta kestävää toimintaa, kuten kemikaalin käyttöä työmailla, messuilla, näyttelyissä tai kilpailuissa. Mikäli yleisötapahtumassa käsitellään tai varastoidaan neste-kaasua 200 kiloa tai enemmän, on käsittely ja varastointi ilmoituksenvaraista. Ilmoitus teh-dään "Kemikaalien tilapäinen vähäinen teollinen käsittely ja varastointi ilmoitus" – lomakkeella.

Nestekaasun osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- nestekaasun käytössä noudatetaan riittävää varovaisuutta
- käytetään pääsääntöisesti 5 tai 6 kg:n nestekaasupulloja
- komposiittipullojen käyttöä suositellaan
- kaikki tapahtuma-alueella olevat nestekaasupullot ovat kytkettyinä kulutuslaitteisiin

- mahdolliset varapullot ja tyhjat pullot säilytetään ennalta määritellyssä varastotilassa
- kaikki nestekaasulaitteet ovat CE-merkittyjä
- kaikki nestekaasuletkut täyttävät niille asetetut määräykset
- nestekaasuletkuun ei asenneta ilman sulkuja olevaa t-liitäntää
- nestekaasun käyttöpaikkaan sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n 27A 144B C käsisammu-
tin sekä sammutuspeite
- nestekaasun käyttöturvallisuustiedotetta noudatetaan
- nestekaasulaitteet ja -asennukset tarkastetaan ennen käyttöönottoa, erityisesti tarkas-
tetaan nestekaasuletkujen liitokset (esim. saippualliuoksella)
- sisätiloissa käytetään vain sisätiloihin soveltuvia nestekaasulaitteita. Laitteen soveltu-
vuus sisätiloissa käytettäväksi on varmistettu laitteen valmistajalta tai käyttöohjeista.
- nestekaasun varastointipaikka on merkitty nestekaasu-merkillä sekä tupakoinnin ja
avotulen teon kieltävin merkein. Varastointipaikkaan sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n
27A 144B C käsisammu-
tin sekä sammutuspeite.
- ulkopuolisten pääsy nestekaasun varastointipaikkaan on estetty.

Mallipohjaan tulee kirjata nestekaasun osalta seuraavat asiat:

Nestekaasun käyttötarkoitus

- Ruoanlaitto/lämmitys
- Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys
- Tehosteet/pyrotekniikka
- Muu, mikä? _____

Käytössä olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä _____ kg

Varastossa olevan nestekaasun yhteenlaskettu määrä _____ kg

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään nestekaasun käyttöpaikkojen ja varastointi-
paikkojen sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä nestekaasua, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Palavat nesteet

Kokoontumistiloissa ja muissa niihin verrattavissa tiloissa sekä yleisötilaisuuksissa saa säilyttää ainoastaan toiminnan harjoittamisen kannalta tarpeellisia määriä palavia nesteitä. Palavien nesteiden säilytysmäärät on pidettävä mahdollisimman pieninä.

Tapahtuman järjestäjän tulee kartoittaa tapahtumassa käytettävien palavien nesteiden ko-
konaistarve ja neuvotella siitä pelastusviranomaisen kanssa hyvissä ajoin ennen tapahtu-
maa. Tapahtuman järjestäjän tulee esittää tapahtuman pelastussuunnitelmassa palavien
nesteiden määrä ja perustelut tarpeelle. Lisäksi pelastussuunnitelmassa esitetään palavis-
ta nesteistä aiheutuvat riskit, turvallisuusjärjestelyt ja niiden perusteella annettavat ohjeet
ennaltaehkäisyyn sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi.

Palavien nesteiden käsittelyssä on noudatettava riittävää varovaisuutta. Palavat nesteet,
aerosolit ja palavat kaasut tulee säilyttää erillään sytytyslähdeistä sekä siten, etteivät ne
pääse kuumenemaan vaarallisesti. Palavat nesteet tulee ensisijaisesti säilyttää erillisessä,

oman paloteknisen osaston muodostavassa varastotilassa tai -huoneessa taikka muusta toiminnasta erillisessä huoltotilassa tai vastaavassa.

Mikäli yleisötapahtumassa käsiteltävien ja varastoitavien kemikaalien määrä täyttää Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 5 §:ssä määritetyt kriteerit, on käsittely ja varastointi ilmoituksenvaraista. Ilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (855/2012) 33, 35 ja 37 §:ssä. Ilmoitus tehdään "Kemikaalien tilapäinen vähäinen teollinen käsittely ja varastointi ilmoitus" -lomakkeella.

Palavien nesteiden osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- palavien nesteiden käytössä noudatetaan riittävää varovaisuutta
- palavien nesteiden käyttöturvallisuustiedotteita noudatetaan
- palavien nesteiden käyttöpaikan ja varastointipaikan läheisyyteen sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n 27A 144B C käsisammutin sekä sammutuspeite
- palavat nesteet on sijoitettu valuma-altaisiin, ja käyttö- sekä varastointipaikkojen läheisyyteen on varattu riittävästi imeytysainetta
- palavien nesteiden varastointipaikka on merkitty palavat nesteet -merkillä sekä tupakoinnin ja avotulen teon kieltävin merkein. Varastointipaikkaan sijoitetaan vähintään yksi 6 kg:n 27A 144B C käsisammutin sekä sammutuspeite.
- ulkopuolisten pääsy palavien nesteiden varastointipaikkaan on estetty.

Mallipohjaan tulee kirjata palavien nesteiden osalta seuraavat asiat:

Palavien nesteiden käyttötarkoitus

- Rakennuksen/teltan/alueen lämmitys
- Sähköntuotanto
- Tehosteet/pyrotekniikka
- Tuliesitys
- Muu, mikä? _____

Käytössä olevien palavien nesteiden yhteenlaskettu määrä _____ litraa

Varastossa olevien palavien nesteiden yhteenlaskettu määrä _____ litraa

Käytössä olevat palavat nesteet _____

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään palavien nesteiden käyttöpaikkojen ja varastointipaikkojen sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä palavia nesteitä, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Palo-osastointi

Tapahtumatilan palo-osastointi selviää tapahtumapaikan pelastussuunnitelmasta. Yleisötapahtuman aikana palo-osastointia ei saa heikentää. Palo-ovet on pidettävä suljettuina ja salvattuina. Mahdolliset palo-osastosta toiseen vedettävät johdot ja kaapelit eivät saa kiillata palo-ovia auki. Palo-osastoinnin asianmukaisuus on tarkastettava ennen tapahtuman alkua ja säännöllisesti tapahtuman aikana.

Mikäli kyseessä on ulkotapahtuma, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Pelastustiet ja muut ajoreitit tapahtumapaikalle

Pelastustie on hälytysajoneuvoille tarkoitettu ajotie. Pelastusteiden tarkoituksena on taata pelastuslaitoksen toimintaedellytykset onnettomuustilanteissa. Tapahtuman järjestäjä on velvollinen pitämään pelastustiet ajokelpoisina ja esteettöminä koko tapahtuman ajan sekä merkitsemään ne asianmukaisesti.

Pelastustielle ei saa pysäköidä ajoneuvoja eikä asettaa muutakaan estettä. Pelastustien päällysteenä voi olla kiveys, asfaltti, betoni, kivituhka tai nurmikivi. Nurmikko ei sovellu pelastustien päällysteeksi. Pelastustien leveys suoralla on oltava vähintään 3,5 m ja kantavuus 32 t. Ambulanssireitin leveys on vähintään 3,0 m. Pelastusteistä, niiden tarkasta mitoituksesta ja merkinnästä löytyy lisää tietoa pelastustieohjeesta.

Mallipohjaan tulee kirjata pelastusteiden ja muiden ajoreittien osalta kuka huolehtii pelastuslaitoksen opastamisesta paikalle.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään pelastusteiden ja muiden ajoreittien sijainnit.

Poistumisjärjestelyt

Rakennuksesta ja yleisötapahtuma-alueelta tulee voida turvallisesti poistua tulipalossa tai muussa hätätilanteessa. Poistumisreittien (=uloskäytävä) on oltava kulkukelpoisia sekä esteettömiä ja niiden ovien on oltava hätätilanteessa helposti avattavissa poistumissuuntaan. Rakennuksesta tai tapahtuma-alueelta on oltava vähintään kaksi erillistä, tarkoituksenmukaisesti sijoitettua uloskäytävää.

Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys lasketaan tilan tai tapahtuman henkilömäärän mukaan. Uloskäytävän leveyden tulee yleensä olla vähintään 1200 mm. Jos tilan henkilömäärä on enintään 60, saa toinen uloskäytävä olla 900 mm. Uloskäytävien yhteenlaskettu vähimmäisleveys on 1200 mm ensimmäistä 120 henkeä kohden ja leveyttä lisätään 400 mm kutakin seuraavaa 60 henkeä kohden.

Henkilömäärä	Uloskäytävien yhteenlaskettu leveys (mm)
≤ 60	1200 + 900
120	1200 + 1200
300	1200 + 1200
360	2800
420	3200
480	3600
540	4000
600	4400
1000	7200
2000	14 000

Uloskäytävälle johtavan kulkureitin enimmäispituus on 45 metriä. Yleisötapahtumissa uloskäytävät ja kulkureitit niille tulee merkitä ja valaista.

Lisätietoa: Suomen Rakentamismääräyskokoelma E1 10 Poistuminen palon sattuessa; Sisäasianministeriön asetus rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta 805/2005.

Mallipohjaan tulee kirjata poistumisjärjestelyiden osalta ulkotapahtuman henkilömäärän vaatima poistumisreittien yhteenlaskettu leveys millimetreinä (mm).

Huom! Mikäli kyseessä on ulkotapahtuma avoimella alueella (tapahtuma-aluetta ei aidata mitenkään) eikä tapahtumaan ole odotettavissa suurta yleisömäärää, ei laskennallista henkilömäärää tarvitse ilmoittaa.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään poistumisjärjestelyt.

Sisusteet, somisteet

Sisusteella tarkoitetaan verhoa, pehmustettua istuinhuonekalua, irtomattoa sekä muuta käyttötapaansa ja -materiaalinsa puolesta näihin rinnastettavaa tuotetta. Sisusteita yleisötapahtumissa ovat esimerkiksi lavasteissa ja somisteissa käytettävät kankaat, banderollit ja irtomatot. Sisusteiden tulee olla sellaisia, että ne eivät aiheuta tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa.

Yleisötapahtumissa käytettävät sisusteet tulee olla syttyvyysluokkaa 1 (vaikeasti syttyvä SL1 tai vastaava). Vaikeasti syttyviä materiaaleja ovat esimerkiksi palosuojattu puuvilla, palosuojattu viskoosi, palosuojattu villa ja palosuojattu polyesteri. SL 1 kuuluva materiaali syttyy vaikeasti, sammuu itsestään eikä muodosta paloa levittävää sulaa. Mikäli tila (ei ravintola) on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla, voivat sisusteet olla syttyvyysluokkaa 2 (tavanomaisesti syttyvä SL2). Sisusteiden on aina oltava syttyvyysluokkaa 1, jos tiloissa käytetään avotulta tai pyroteknisiä tehosteita. Sisusteiden ja somisteiden syttyvyysluokitustodistusten tulee olla saatavilla tapahtumapaikalla.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä sisusteita tai somisteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Tilapäiset rakennelmat

Yleisötapahtumiin rakennetaan usein erilaisia väliaikaisia rakennelmia, kuten katsomoita telttoja tai lava.

Telttojen osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- teltan henkilömäärä on mitoitettu samoin kuin kokoontumistilan henkilömäärä (kts. kohta henkilömäärä)
- telttakangas on syttyvyysluokkaa 1 (vaikeasti syttyvä SL1 tai vastaava).
- teltasta on vähintään kaksi poistumisreittiä, joiden leveys on määritetty samoin kuin kokoontumistilassa (ks. kohta poistumisjärjestelyt)
- teltan uloskäytävät on opastettu. *(Ohje: Pienissä telttoissa opastus voidaan tehdä jälkijäijastavilla poistumistiemerkeillä. Suuret teltat, yli 300 m², varustetaan akkuvarmennetuilla poistumisreittien merkeillä ja valaistuksella. Mikäli teltasta on yli 30 % seinäpin-*

taa avoinna, se voidaan luokitella katokseksi tai avonaiseksi rakenteeksi, jolloin opasteiden vaatimus harkitaan tapauskohtaisesti.)

- teltta on kiinnitetty tukevasti alustaansa valmistajan ohjeen mukaisesti esimerkiksi betoni- tai vesipainoin
- teltta on sijoitettu riittävän kauas rakennuksesta (suositus 8 m)
- teltan sijoituksessa on huomioitu myös pelastustiet sekä läheisten rakennusten poistumistiet
- teltan valmistajan pystytysohjeita noudatetaan.

Katsomon osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- katsomo rakennetaan Suomen RakMk osan F2 2001 vaatimusten mukaisesti
- kaide rakennetaan, kun putoamiskorkeus ylittää 500 mm tai putoamisen tai harhaan astumisen vaara on olemassa
- kiinteäistuimisen istuinalueen penkkirivin jatkeeksi ei sijoiteta irtoistuimia
- istuimet kiinnitetään alustaan, mikäli istuinalueen lattia on kalteva tai istuinrivien lattioiden välillä on tasoeroja. Irtoistuimia saa käyttää lattiapinnaltaan vaakasuorassa tilassa, jossa istuimet on sijoitettu pöytien ympärille.
- istuinrivien kulkuvälin vapaa leveys on riittävä suhteessa kulkuväliä käyttävien henkilöiden määrään ja istuimien laatuun. Istuinrivien kulkuvälin vapaa leveys suhteessa istuinten laatuun ja rivin paikkalukuun suunnitellaan Suomen RakMk F2 2001 taulukon 4.4.2 mukaan.
- katsomon kulkureittien portaiden nousu on enintään 180 mm ja etenemä vähintään 270 mm. Katsomon portaiden avoaskelmien välit on tukittava siten, että avoaskelmien välistä ei saa mahtua yli 110 mm:n mittainen kuutio.
- portaassa ja luiskassa käsijohde asennetaan koko pituudelle. Käsijohde mitoitetaan niin, että siitä saa tukevan otteen. Käsijohteen pää on muotoiltava turvalliseksi.
- jos tilassa on yli 60 tuolia, ne kytketään toisiinsa vähintään neljän ryhmissä, jollei tuoleja ole sijoitettu pöytien ympärille
- katsomon valmistajan pystytysohjeita noudatetaan.

Mallipohjassa olevaan taulukkoon tulee kirjata tilapäisten rakennelmien määrät ja koot.

Tilapäinen rakennelma	Määrä (kpl)	Koko
Lava		
Katsomo		<i>(koon lisäksi myös katsomon istumapaikkojen määrä)</i>
Teltta		
Muu, mikä? _____		

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään kaikkien tilapäisten rakennelmien sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei ole käytössä tilapäisiä rakenteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Tilapäiset sähköasennukset

Yleisötapahtumissa on usein tarvetta käyttää tilapäisiä sähköasennuksia. Tilapäiset sähköasennukset aiheuttavat tulipalon ja tapaturman vaaroja tapahtumissa. Tästä johtuen tapahtuman järjestäjän on huomioitava sähköturvallisuus jo suunnitteluvaiheessa.

Sähkön osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- sähköasennukset ovat tehneet kelpoisuusvaatimuksen täyttävät henkilöt ja yritykset
- kulkureiteillä ja poistumisteillä olevat johdot on suojattu esimerkiksi kaapelikouruilla, kumimatoilla, upottamalla maahan tai nostamalla ylös
- ulkotiloissa käytetään vain ulkokäyttöön tarkoitettuja sähkölaitteita ja -johtoja
- sähkölaitteet on suojattu sateelta
- tilapäisistä sähköasennuksista laaditaan asennustodistus, joka on saatavilla tapahtumapaikalla.

Aggregaattien osalta on otettava huomioon seuraavat asiat:

- aggregaatit on sijoitettu riittävän etäälle rakennuksista, rakennelmista, liikenneväylistä ja yleisöalueesta
- aggregaattien käytössä noudatetaan Palavat nesteet -kohdassa mainittuja turvallisuusjärjestelyitä.

Tapahtuma-alueen pohjakarttaan merkitään aggregaattien sijainnit.

Mikäli tapahtumassa ei käytetä sähköä, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Tuliesitys, pyrotekniikka

Mikäli tapahtumaan liittyy tuliesitys tai pyrotekninen tehostetoteutus, siitä tehdään erillinen ilmoitus, joka liitetään osaksi pelastussuunnitelmaa.

Tuliesityksen ja pyroteknisten tehosteiden aiheuttamat vaarat ja riskit on huomioitava pelastussuunnitelmassa.

Mikäli tapahtumassa ei ole tuliesitystä tai pyroteknisiä tehosteita, voidaan tämä kohta poistaa mallipohjasta.

Henkilökunnan perehdytys pelastussuunnitelmaan ja ohjeistus

Koko tapahtuman henkilökunta tulee perehdyttää tapahtuman pelastussuunnitelmaan.

Mallipohjan tässä kohdassa kuvataan miten tapahtuman henkilökunta perehdytetään pelastussuunnitelmaan.

4. LIITTEET

Pelastussuunnitelman liitteeksi laitetaan tapahtuma-alueen pohjakartta, tarkastuslista sekä ensiapusuunnitelma. Lisäksi suunnitelmaan liitetään muita tarpeellisia liitteitä, kuten tuliesityksen tai tehosteiden käytön ilmoitukset.

5. POHJAKARTTA

Tapahtuma-alueen pohjakartasta tulee käydä ilmi alkusammutuskaluston, ensiapupisteen, nestekaasun ja palavien nesteiden käyttö- ja varastointipaikkojen, pelastusteiden ja muiden ajoreittien, poistumisreittien, aggregaattien ja tilapäisten rakennelmien sijainnit.

6. TARKASTUSLISTA

Liitteeksi laitetaan myös tarkistuslista, jonka avulla tapahtuman järjestäjä voi ennakkoon ja juuri ennen tapahtumaa tarkistaa, että turvallisuuteen liittyvät asiat ovat kunnossa ja niistä huolehditaan.

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä vastaa tapahtumaan laaditun pelastussuunnitelman toimeenpanosta ja sitoutuu noudattamaan suunnitelmassa esitettyjä järjestelyitä.

Tapahtuman vastuullinen järjestäjä sitoutuu tekemään mallipohjaan tarvittavat muutokset, jotta suunnitelma vastaa tapahtuman todellisia järjestelyitä.

Pelastussuunnitelma lähetetään viimeistään 14 vuorokautta ennen tapahtuman alkua alueen pelastuslaitokselle.